

Mokymosi modelis perkvalifikavimo laboratorija

Europos perkvalifikavimo laboratorijos modelis

Mieke de Haan, Maurice de Greef, Daniela Grignoli ir Margherita Di Paolo

Apie projektą RESCALE

2020 m. EBPO statistika rodo, kad 9 proc. 25-64 metų amžiaus asmenų, kurių išsilavinimas žemesnis nei vidurinis, yra bedarbiai. Be to, daugelis pereinamojo laikotarpio darbuotojų, bedarbių ir ekonomiškai neaktyvių suaugusiųjų nedalyvauja suaugusiųjų švietime. Be kita ko, ES teigia, kad perėjimas prie žaliosios ir skaitmeninės transformacijos greičiausiai nevienodai paveiks sektorius. Todėl RESCALE projektas kurs novatorišką metodą, skirtą perkvalifikuoti ir tobulinti pereinamojo laikotarpio darbuotojų, bedarbių ar neaktyvių suaugusiųjų įgūdžius, kad jie būtų pasirengę naujoms užduotims ir darbams, ypač pereinant iš nuosmukį patiriančių sektorių į žaliąją ir skaitmeninę ekonomiką.

Sukūrus novatorišką infrastruktūrą, vadinamą „Perkvalifikavimo laboratorija“, bus pagerinta šių pažeidžiamų suaugusiųjų padėtis darbo rinkoje ir jų bendrosios, pagrindinės, skaitmeninės bei žaliosios kompetencijos. Pirmiausia bus atlikta lyginamoji analizė, siekiant palyginti švietimo ir darbo rinkos infrastruktūras visoje Europoje sutelkiant dėmesį į įgūdžių tobulinimą ir perkvalifikavimą. Jos rezultatas – bus sukurtas vertinimo įrankis šių suaugusiųjų įgūdžiams nustatyti ir inovatyvus Europos „Perkvalifikavimo laboratorijų“ modelis,

susidedantis iš Europos „Perkvalifikavimo laboratorijos“ plano, patobulinto karjeros orientavimo, konsultavimo ir mentorystės modelio bei inovatyvių mokymosi priemonių ir metodų. Bendradarbiaujant su suinteresuotosiomis šalimis – įmonėmis, suaugusiųjų švietimo ir mokymo paslaugų teikėjais, viešosiomis ir privačiomis organizacijomis – 7 šalyse bus sukurtos „Perkvalifikavimo laboratorijos“, skirtos 210-350 pereinamojo laikotarpio darbuotojams, bedarbiams ar neaktyviems suaugusiesiems.

Šios „Perkvalifikavimo laboratorijos“ bus moksliai įvertintos. Remiantis gautais rezultatais bus parengtas skaitmeninis Europos „Perkvalifikavimo laboratorijų“ vadovas ir gairės specialistams tvariam įgyvendinimui, taip pat politikos modelis politikos formuotojams, kurį sudarys skaitmeninių sprendimų paramos sistemos prototipas ir verslo modelis, siekiant skatinti veiksmingas strategijas, skirtas pereinamojo laikotarpio darbuotojų, bedarbių ar neaktyvių suaugusiųjų įgūdžiams tobulinti ir atnaujinti.

Atsakomybės apribojimas

Šis tekstas buvo išverstas naudojant dirbtinį intelektą. Nors viskas buvo kruopščiai patikrinta, vis tiek galima pastebėti nedidelių trūkumų. Oficialų dokumentą anglų kalba rasite <https://rescale-eu.com/>.

Turinys

Suaugusiųjų švietimas	4
Kvalifikacijos kėlimo svarba	5
Suinteresuotosios šalys susijusios su perkvalifikavimu	6
Pagrindinių įgūdžių svarba pažeidžiamų suaugusiųjų perkvalifikavimo laboratorijoje	6
Sėkmingi suaugusiųjų švietimo elementai pagrindiniams įgūdžiams „Perkvalifikavimo laboratorijoje“	7
Individualizuoto požiūrio svarba	7
Didaktiniai principai suaugusiųjų švietime	8
Mokymosi būdai.....	10
Kvalifikuotas mokytojas kaip ekspertas, mentorius ir karjeros konsultantas	10
Nuorodos	12
Kolofonas	15

Suaugusiųjų švietimas

Suaugusieji dalyvauja mokymosi programoje, jei jie nepatiria jokių kliūčių (pakartotinai) mokytis ir mano, kad ji jiems tinka. (De Greef, 2021). Jie tai aptaria su žmogumi, kuriuo pasitiki, per individualų pokalbį. Dalyviai dažnai susiduria su kliūtimis, trukdančiomis jiems dalyvauti mokymosi programoje. Potencialius „Persikvalifikavimo laboratorijos“ dalyvius dalyvauti gali paskatinti finansinė paskata, taip pat perspektyva pagerinti savo darbo situaciją. Tačiau tuo pat metu bloga patirtis mokykloje gali juos sulaikyti nuo dalyvavimo, nepaisant šių paskatų (Kilpi-Jakonen ir kt., 2015). Be šio vidinio veiksnio, didesnį vaidmenį vaidina išoriniai veiksniai, tokie kaip laiko stoka, finansiniai apribojimai ar darbo turėjimas, kuriuos reikia įveikti (De Greef, 2021).

Ypač moterys gali susidurti su papildomomis kliūtimis dėl priežiūros pareigų, ne visos darbo dienos ar ankstesnių neigiamų mokyklos patirčių, kurias dažnai lemia lyties lūkesčiai ir sisteminės nelygybės tarpsektoriniu lygmeniu (Collins, 2019).

Pavyzdžiui, vienišoms motinoms arba moterims, grįžtančioms į darbo rinką, gali prireikti papildomos paramos taikant lankstų darbo grafiką, vaikų priežiūros sprendimus ir lyčių lygybę užtikrinančias palankias sąlygas. Finansinės paskatos ir galimybė pagerinti darbo sąlygas yra svarbūs motyvuojantys veiksniai visiems dalyviams, tačiau moterims ir kitoms socialiai pažeidžiamoms grupėms šios paskatos turi būti papildytos paramos struktūromis, kurios padėtų įveikti su lytimi susijusius suvaržymus.

Lyčių aspekto integravimas į „Perkvalifikavimo laboratorijos“ modelį reiškia užtikrinti, kad kiekviename mokymo proceso etape būtų atsižvelgiama į skirtingus moterų ir vyrų poreikius, iššūkius ir siekius. Reikia kryptingai stengtis šalinti su lytimi susijusias kliūtis suaugusiųjų švietime ir skatinti lygias galimybes visiems besimokantiems, ypač tiems, kurie yra struktūriškai nepalankioje padėtyje. Į vertinimo sistemas turėtų būti įtraukti į lyčių lygybę orientuoti rodikliai, pvz:

- dalyvių pasiskirstymas pagal lytį;
- baigusių ir nutraukusių mokymąsi asmenų skaičius pagal lytį;
- įsidarbinimo po mokymų rezultatai, suskirstyti pagal lytį;
- kokybinis grįžtamasis ryšys apie mokymų metu įgytą patirtį, susijusią su lytimi

Pradedant mokymo programą, įskaitant „Perkvalifikavimo laboratoriją“, svarbu, kad kiekvienas dalyvis gerai suprastų:

- Socialines ir demografines aplinkybes (etninė kilmė, šeima, amžius, išsilavinimas), kurios yra skirtos „Perkvalifikavimo laboratorijai“
 - 20-64 metų amžiaus gyventojai
 - 1 arba 2 EKS lygio
 - Pogrupiai: moterys, migrantai, jauni suaugusieji, vyresnio amžiaus dirbantieji 55+
- Kasdieninę veiklą (darbas ir laisvalaikis)
 - Įgūdžių perkvalifikavimo laboratorijoje daugiausia dėmesio skiriama:
 - Bedarbiams
 - Neaktyviems suaugusiesiems
 - Pereinamojo laikotarpio darbuotojams įmonėse
- Tinklus, kuriuose jie dalyvauja
- Gebėjimą ir norą mokytis (atsižvelgiant į pažeidžiamos padėties trukmę)
- Būtinybę mokytis

Lyčių požiūriu kiekvieną iš šių pogrupių reikėtų analizuoti ne tik demografiniu požiūriu, bet ir atsižvelgiant į jų darbo ir mokymosi patirtį. Tai reiškia, kad lyčių analizė turi būti įtraukta į dalyvių vertinimą, programos kūrimą ir vertinimą.

Į šią įvairovę turėtų būti atsižvelgta rengiant ugdymo programas. Kyla klausimas, kokie svarbūs elementai, susiję su suaugusiųjų mokymosi didaktika, yra „Perkvalifikavimo laboratorijos“ tikslinėje grupėje.

Elementai, kurie visada vaidina svarbų vaidmenį suaugusiųjų švietime.

Kvalifikacijos kėlimo svarba

Perkvalifikavimui svarbu patenkinti šiuos reikalavimus:

Darbo vietų kūrimas

Prognozuojama, kad perėjimas prie skaitmeninės ir (arba) žaliosios ekonomikos sukurs milijonus naujų darbo vietų, kurioms užimti reikės kvalifikuotos darbo jėgos.

Prisitaikymas prie pokyčių

Daugelis esamų pramonės šakų ir profesijų turės prisitaikyti, kad taptų labiau skaitmeninės ir (arba) ekologiškos, todėl norint, kad darbuotojai išliktų aktualūs, reikės persikvalifikuoti.

Įgūdžių trūkumų šalinimas

Vis dažniau pripažįstama, kad daugeliui asmenų (ypač vyresnio amžiaus moterims) trūksta įgūdžių, reikalingų pereiti prie skaitmeninių ir žaliųjų technologijų, todėl būtina vykdyti tikslingas perkvalifikavimo programas.

Teisingo perėjimo skatinimas

Kvalifikacijos kėlimo iniciatyvos yra labai svarbios siekiant užtikrinti, kad perėjimas prie skaitmeninės ir (arba) žaliosios ekonomikos būtų naudingas visiems, ne tik jau dirbantiems šioje pramonės šakoje.

Suinteresuotosios šalys susijusios su perkvalifikavimu

Suinteresuotosios šalys yra:

- Švietimo paslaugų teikėjai (suaugusiųjų švietimo ir profesinio rengimo ir mokymo įstaigos)
- Vietos ir regionų valdžios institucijos
- Įmonės
- Profesinės sąjungos
- NVO
- Socialinės apsaugos tarnybos ir užimtumo centrai

Bendradarbiavimo tarp viešojo ir privačiojo sektorių iniciatyvos dažnai vadinamos aljansais, partnerystėmis arba tinklais, tačiau paprastai jos reiškia savanorišką bendradarbiavimą.

Bendradarbiaujame su įmonėmis, kad gautume geresnes galimybes gauti kvalifikuotos darbo jėgos. Be to, daugiausia dėmesio skiriame „pažeidžiamoms grupėms“, kad jos įgytų reikiamų įgūdžių ir galėtų dalyvauti pereinamajame procese, siekiant padidinti jų socialinę įtrauktį ir padėti darbo rinkoje. Be to, bendradarbiaujame su švietimo institucijomis, kad jos išliktų aktualios ir turėtų įrankių, kurie padėtų greičiau reaguoti į sparčius pokyčius darbo rinkoje ir visuomenėje.

Pagrindinis tikslas – „prisitaikyti prie pokyčių visais lygmenimis (viešųjų ir privačių partnerių) ir prisidėti prie įsadarbinimo galimybių“, be to, skatinti „teisingą perėjimą“ makrolygiu.

Suinteresuotosios šalys, tokios kaip švietimo paslaugų teikėjai, darbdaviai,

profesinės sąjungos ir NVO turi įtraukti lyčių aspekto integravimą į savo politiką ir praktiką, rinkdamos ir analizuodamos pagal lytį suskirstytus duomenis, kurdamos informavimo strategijas, kurios būtų skirtos nepakankamai atstovaujamos lyčių grupėms, siūlydamos mentorystės programas moterims ir įvairių lyčių asmenims, užtikrindamos, kad socialinės apsaugos priemonės (pvz., vaikų priežiūra, vaiko priežiūros atostogos) būtų suderinamos su dalyvavimu perkvalifikavimo iniciatyvose.

Pagrindinių įgūdžių svarba pažeidžiamų suaugusiųjų perkvalifikavimo laboratorijoje

Visų pirma, vartodami terminą „pagrindiniai įgūdžiai“, turime omenyje sąžiningumą, skaičiavimo, skaitmeninius ir žaliuosius įgūdžius. Žalieji įgūdžiai susiję su tvarumu. Tai reiškia, kad reikia galvoti apie mūsų planetos ribas ir rūpintis žmonėmis, gyvūnais ir gamta. Tvarumo įgūdžiai padeda žmonėms gyventi pagal tvarias vertybes, suprasti, kaip veikia sistemos, ir veikti siekiant sveikos, teisingos ir tvarios ateities.

Kvalifikacijos kėlimas įgalina asmenis prisidėti prie kovos su klimato kaita ir pagerinti asmeninį ir socialinį vystymąsi (skaitmeninį), taigi, sukurti socialinę ir ekonominę vertę „regionui“, taip pat pagerinti gyventojų gyvenimą ir galiausiai sukurti tvaresnį pasaulį.

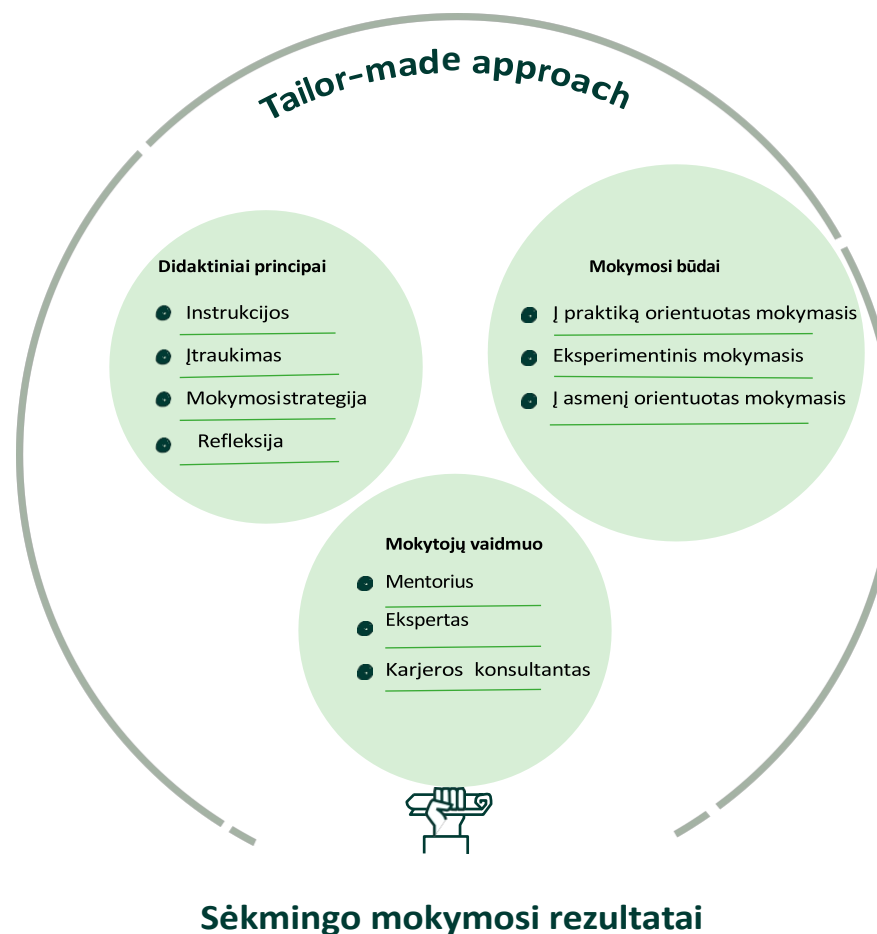
Šiose „Perkvalifikavimo laboratorijose“ pabrėžiama, kaip svarbu panaikinti atotrūkį tarp dabartinių darbo jėgos įgūdžių ir ateityje reikalingų įgūdžių. Be to, nagrinėjamas svarbus organizacijų vaidmuo ugdant kvalifikuotą ir novatorišką darbo jėgą.

Rengiant „Perkvalifikavimo laboratorijas“ reikia atsižvelgti į tikslinės grupės įvairovę ir sutelkti dėmesį į perkvalifikavimą ir anksčiau minėtus pagrindinius įgūdžius. Kyla klausimas, kokie svarbūs elementai, susiję su suaugusiųjų mokymosi didaktika, yra „Perkvalifikavimo laboratorijos“ tikslinėje grupėje. Elementai, kurie visada vaidina svarbų vaidmenį suaugusiųjų švietimo metu.

Sėkmingi suaugusiųjų švietimo elementai pagrindiniams įgūdžiams „Perkvalifikavimo laboratorijoje“

Tyrimai apie sėkmingą suaugusiųjų mokymą rodo, kad lankstus, individualiems poreikiams pritaikytas metodas, paremtas keturiais didaktiniais principais: mokymu, įsitraukimu, mokymosi strategijomis ir refleksija, lemia sėkmingus mokymosi rezultatus. Be to, svarbu taikyti įvairius mokymosi metodus, įskaitant į asmenį orientuotą, patirtinį ir į praktiką nukreiptą mokymąsi. Mokytojas atlieka eksperto, mentoriaus ir karjeros konsultanto vaidmenį (žr. 1 pav.); taip pat šiame kontekste mokytojo vaidmuo yra itin svarbus: tai turėtų būti intensyvi asmeninė pagalba, atsižvelgianti į galimus apribojimus. Taip pat labai svarbi gera mokymosi aplinka, kuri apima praktikos ir teorijos derinį.

Integruojant lyčių lygybės principą į visą „Persikvalifikavimo laboratorijos“ modelį, programa ne tik gerina individualius rezultatus, bet ir prisideda prie sisteminės lygybės darbo rinkoje ir visuomenėje apskritai.

1 pav. Sėkmingi suaugusiųjų didaktikos elementai (pagrindinis RESCALE paveikslas anglų kalba)

Individualaus požiūrio svarba

Atrodo, kad mokymasis homogeninėse grupėse yra mažiau veiksmingas, ypač „silpnai besimokantiems“, tačiau lanksčios mokymosi sąlygos heterogeninėse grupėse yra perspektyvios (Guldmond, 1994; Marzano ir kt., 2001). Suaugusiųjų pagrindinių įgūdžių mokymosi būdų atveju siekiama divergentinio diferencijavimo, kai kiekvienas dalyvis gali savaip siekti mokymosi tikslų (De Greef, 2018). Daug mažiau svarbu, kad visi dalyviai pasiektų minimalius nustatytus tikslus, kaip yra konvergentinio diferencijavimo atveju (Van der Vegt ir kt., 2019).

Didaktiniai principai suaugusiųjų švietime

Ugdymo modelyje taikomi keturi didaktiniai principai: mokymas, įsitraukimas, mokymosi strategijos ir refleksija. Šie principai gali būti lanksčiai ir tinkamai pritaikomi dalyviui.

Instrukcija

Svarbu dalyviui skiriamus nurodymus pritaikyti prie jo tikslų ir mokymosi būdo. 1 lentelėje pateikiama galimų instrukcijų ir jų charakteristikų apžvalga.

1 lentelė: Instrukcijų tipų ir jų savybių apžvalga

Instrukcijos tipas	Charakteristika
Mokymas žodžiu	Mokytojas aiškina žingsnis po žingsnio
Vaizdinis mokymas	Naudojant paveikslėlius, piktogramas diagramas arba vaizdo įrašus
Mokymas žodžiu	Trumpi sakiniai, aiški struktūra, galimi punktai
Modeliavimas (demonstravimas)	Mokytojas pirmiausia demonstruoja
Žingsnis po žingsnio praktika	Iš pradžių praktikuokitės kartu, paskui savarankiškai
Interaktyvus mokymas	Mąstykite kartu, užduokite klausimus, aptarkite pasirinkimus
Skaitmeninės instrukcijos	Aiškinimas naudojant programėles, vaizdo įrašus, animaciją ar interaktyvius veiksmus
Arba jų derinys: Pasakykite, parodykite, leiskite jiems tai padaryti ir pakartokite	

Dalyvavimas

Įgūdžių mokymas reikalauja intensyvaus mokytojo įsitraukimo, tačiau svarbu, kad dalyvis taip pat imtųsi iniciatyvos ir kontrolės centras pereitų nuo mokytojo prie dalyvio. Tai svarbu dalyvio motyvacijai ir pasitikėjimui savimi. Tyrimai rodo, kad tokiu atveju galima skatinti savarankišką mokymąsi (Bonset ir Rijlaarsdam, 2004). Mokytojo kontrolė pereina į bendrą su dalyviu kontrolę, po kurios dalyvis įgyja visišką mokymosi proceso kontrolę. Mokytojas iš pradžių vadovauja mokymosi procesui, paskui

atsitraukia ir pateikia pavyzdžių, tada - tik galimybes, po to - pasiūlymus, galiausiai - kriterijus ir tik po to - patarimus dalyviui.

Mokymosi strategija

Jvairių mokymosi strategijų naudojimas užtikrina sėkmingus mokymosi rezultatus (McDonough, 2011) ir skatina savarankišką mokymąsi (Kostons ir kt., 2014). Pasak Kostons ir kitų (2014), šios strategijos vadinamos kognityvinėmis mokymosi strategijomis, pavyzdžiui, susiejimo (skaidymo į dalis) ir struktūrizavimo (organizavimo, suvedimo sujungimas ir schematizavimas). Taip pat gali būti naudojamos metakognityvinės mokymosi strategijos (Van der Vegt, 2022). Tuomet dalyviams padedama:

- Nustatyti tikslus
- Kurti realistiškus planus
- Ieškoti pagalbos mokymosi metu
- Vertinti mokymosi procesą kartu su kitais dalyviais arba individualiai

Refleksija

Diferencijuota, į procesą orientuota refleksija, kurios metu skiriama laiko teigiamai mokymosi patirčiai, atlyginama už pastangas ir pakankamai bendraujama su kitais, didina mokymosi sėkmę. Suaugusiųjų refleksijos skatinimo modelis yra Mezirow transformacinis mokymasis (1997). Atrodo, kad šis modelis gerai veikia suaugusiuosius (Taylor, 2000). Svarbiausia yra paties suaugusiojo dalyvio (praktinė) patirtis, o refleksija sukuria naują patirtį, kuri leidžia dalyviui koreguoti savo kasdienę praktiką.

Atliekami šie žingsniai (Mezirow, 1997):

1. Dezorientacijos dilema: kas nepavyko taip, kaip norėjau?
2. Savarankiškas mokymasis: ką tai turi bendro su manimi ir mano veikla?
3. Kritinis prielaidų tyrimas: kokie yra mano mėgstami dalykai ir kas galėtų būti kitaip?
4. Pripažinimas, ką kiti išgyvena tame pačiame procese: kaip tai daro kiti?
5. Galimybių nagrinėjimas: ką galėčiau daryti kitaip?
6. Veiksmų plano formulavimas: kaip ketinu tai įgyvendinti praktiškai?
7. Reintegracija į gyvenimą: kaip užtikrinsiu, kad šis metodas taptų mano gyvenimo dalimi?

Ruland ir Ahern (2007) tyrimų rezultatai patvirtina šį modelį, parodydami, kad refleksija yra mokymosi procesas, kurį inicijuoja individas, bet kuris taikomas sąveikaujant su kitais. Pasak Kinkhorst (2010), refleksija taip pat turi atitikti dalyvio motyvaciją, reikšmingą patirtį ir kognityvinius gebėjimus. Taikant objektyvius vertinimo kriterijus, atitinkančius pradinį lygį, galima įsitraukti į konversaciją su dalyviu, kuris praktikuoja dalinius įgūdžius, remdamasis naujomis žiniomis. Tai yra diferencijuotos refleksijos forma, kurioje taip pat galima atkreipti dėmesį į atlygį už pastangas (Buisman, 2017; O'Neill ir Thomson, 2013).

Svarbu, kad teigiama patirtis taip pat užima pagrindinę vietą, nes

ankstesnė neigiama mokymosi patirtis gali lemti nepasitikėjimą savo mokymosi gebėjimais (Vermeersch ir Vanden- broucke, 2010).

Mokymosi būdai

Švietimo modelyje svarbu siūlyti įvairius mokymosi būdus. Tai į asmenį orientuotas, patirtimi ir praktika grindžiamas mokymasis.

Į asmenį orientuotas mokymasis

Į asmenį orientuotame mokyme dėmesys sutelkiamas į dalyvį kaip į individualų asmenį ir skatinama mokymosi sėkmė pritaikant mokymosi procesą prie jo poreikių, gebėjimų ir gyvenimo situacijos. Kai mokymosi aplinka pritaikoma prie individualių dalyvių poreikių, tai, ko jie išmoksta, pritaikoma ir praktikoje (Droogmans ir kt., 2016). Tyrimai rodo, kad taikant dalyvavimo metodą (kai dėmesys skiriamas dalyvių poreikiams ir kontekstui) pasiekama teigiamų rezultatų (Arbarini ir kt., 2018).

Tyrimai taip pat rodo, kad dalyviai yra labiau motyvuoti atlikti užduotį, jei ji susijusi su asmeninėmis temomis, pavyzdžiui, žmonių santykiais, lyčių ir mažumų gyvenimo iššūkiais ir asmeniniu augimu (Cooke, 2006).

Patirtinis mokymasis

Patirtinis mokymasis įmanomas, jei yra pakankamai galimybių praktikai ir naudojama autentiška mokymosi medžiaga bei veikla. Dalyviai nurodo, kad turinys turi būti susijęs su jų pačių

praktika (De Greef ir Bohnenn, 2011). Mokymosi veikla taip pat turi būti patirtinė. Tyrimai rodo, kad mokymasis grindžiamas bendradarbiavimu, komandinis mokymasis, apverstos klasės modelis ir visapusiškas fizinis atsakas gali skatinti mokymosi sėkmę (Considine et al., 2014; Gökmen, 2009; Låg & Sæle, 2019; Michaelsen & Sweet, 2011; Moghaddam & Heidari, 2018; Obitube et al., 2020; Van Alten et al.; 2019; Zulpan, 2018).

Į praktiką orientuotas mokymasis

Tyrimų duomenimis, dėmesys dalyvio praktikai, atrodo, yra svarbi suaugusiųjų švietimo sėkmės sąlyga. Tai reiškia, kad turi būti pakankamai galimybių pritaikyti išmokus dalykus praktiškai, t. y. turi būti pakankamos perkėlimo galimybės (De Greef ir kt., 2012). Be to, mokymosi sėkmę skatinama, kai į mokymosi procesą įtraukiama ir dalyvio artimiausia aplinka (De Greef ir kt., 2015; De Greef ir kt., 2019).

Kvalifikuotas mokytojas kaip ekspertas, mentorius ir karjeros konsultantas

Mokytojas atlieka eksperto, mentoriaus ir karjeros konsultanto vaidmenį. Lankstus, individualiems poreikiams pritaikytas metodas yra sėkmingas dėl kvalifikuoto mokytojo, kuris suderina eksperto ir mentoriaus vaidmenis (De Greef ir Bohnenn, 2011). Jei mokytojas yra kvalifikuotas, dalyvių mokymosi pažanga yra didesnė (Vorhaus et al., 2011). Be bendrųjų mokymo įgūdžių, mokytojai turi turėti konkretaus dalyko didaktinių žinių ir įgūdžių. Tačiau dalykinės žinios ir specifinė pedagoginė kompetencija

taip pat yra svarbios, norint mokyti pagrindinių įgūdžių įvairiais būdais (Coben ir kt., 2007). Tai leidžia mokytojui reaguoti į dalyvių įvairovę ir užtikrinti lankstų mokymąsi.

Be to, mokytojas turi suteikti dalyviui aiškią informaciją (apie mokymosi procesą) vadovavimo metu ir skatinti dalyvį mokymosi proceso metu (Cocquyt et al., 2019). Tai darydamas mokytojas pagiria dalyvį ir siūlo paramą mokymosi proceso metu, galbūt su papildoma savanorio pagalba (De Greef ir kt., 2015; De Greef ir kt., 2019). Šiuo atveju svarbus jungiamasis mokymas, kai stipriai susiejami įvairūs (su turiniu susiję) pagrindinių įgūdžių komponentai ir pasaulis už klasės ribų (Coben ir kt., 2003). Mokytojai gali imtis šių veiksmų (Carpentieri ir kt., 2009):

- Pateikti nuoseklius paaiškinimus
- Suteikti dalyviams laiko savarankiškai suprasti sąvokas
- Siūlyti dalyviams daug mokymosi galimybių
- Suprasti mokymosi procesą ir suteikti dalyviams grįžtamąją informaciją
- Suteikite dalyviams galimybę išreikšti savo nuomonę

„Perkvalifikavimo laboratorijoje“ taip pat svarbu atkreipti dėmesį į dalyvio karjerą. Mokytojas, kaip karjeros konsultatas, atlieka aktyvų ir praktinį vaidmenį padėdamas dalyviams pereiti nuo mokyklos prie darbo.

Tikslus vaidmuo priklauso nuo konkretaus dalyvio pasirinkto kelio:

- Ar jau pasirinkta konkreti darbo vieta, ar tai dar reikia padaryti ir ar dalyviui reikia geriau susipažinti su šia sritimi, pavyzdžiui, atliekant darbo praktiką?
- Ar yra tinklas, kuriuo galima pasinaudoti, ar jį dar reikia sukurti?
- Kokiu mokymosi keliu eina dalyvis, ar jis jau dirba, ar atlieka praktiką, ar dirba savanorišką darbą?
- Ar dalyvis jau yra parengęs gyvenimo aprašymą, ar jam reikia padėti parašyti motyvacinį laišką?
- Kokių patarimų reikia pirmosiomis darbo dienomis perėjimo, pasiruošimo ar vizito metu, ar reikia būti pasiekiamam kaip informacijos šaltiniui?

Šis mokytojo vaidmuo svarbus ir pirmosiomis darbo dienomis. Tačiau tikslios vaidmens detalės yra lanksčios ir priklauso nuo to, ko reikia konkrečiam dalyviui, kad jis rastų tinkamą vietą darbo rinkoje.

Nuorodos

Arbarini, M., Jutmini, S., Joyoatmojo, S. & Sutarno, S. (2018). Dalyko mokymosi modelio poveikis funkcinio raštingumo ugdymui. *Journal of Nonformal Education*, 4(1), p. 13-24.

Bonset, H. & Rijlaarsdam, G. (2004). Gimtosios kalbos (L1) mokymosi mokytiis paradigmoje: kūrybiškas mokymosi medžiagos pertvarkymas. *L1 - Educational Studies in Language and Literature*, 4, 35-62.

Buisman, M. (2017). *Negatieve leerervaringen van volwassenen met lage basisvaardigheden: Literatuurstudie*. Amsterdamas: Kohnstamm Instituut.

Carpentieri, J., Litster, J. & Frumkin, L. (2009). *Adult numeracy: a review of rese- arch*. London: NRDC.

Coben, D., Brown, M., Rhodes, V., Swain, J., Ananiadou, K., Brown, P., Ashton, J., Hol- der, D., Lowe, S., Magee, C., Nieduszynska, S & Storey V. (2007). *Effective Teaching And Learning Numeracy*. London: NRDC.

Coben, D., Colwell, D., Macrae, S., Boaler, J., Brown, M. & Rhodes, V. (2003). *Rese- arch Review: Suaugusiųjų matematinis raštingumas: mokslinių tyrimų ir susijusios literatūros apžvalga*. London: NRDC.

Cocquyt, C., Zhu, C., Diep, A.N., De Greef, M. & Vanwing, T. (2019). Mokymosi paramos vaidmens mišriame mokymesi suaugusiųjų socialinei įtraukčiai ir socialiniam kapitalui tyrimas. *Computers & Education*, 142, p. 1-19.

Collins, P.H. (2019). *Interseksionalumas kaip kritinė socialinė teorija*. Durham: Duke University Press.

Considine, J., Currey, J., Payne, R. & Williamson, S. (2014). Komandinio mokymosi naudojant vienkartinės komandas ligoninės aplinkoje dalyvių vertinimas. *Australasian Emergency Nursing Journal* 17, p. 68-76.

Cooke, M. (2006). "Kai pabundu, sapnuoju elektra": Suaugusiųjų ESOL besimokančiųjų gyvenimas, siekiai ir "poreikiai". *Linguistics and Education* 17, p. 56-73.

De Greef, M. (2021). *De laaggeletterde leert het ons: Onderzoek naar het stimu- leren van scholingsdeelname aan trajecten basisvaardigheden*. Vught: Artéduc.

De Greef, M. & Bohnenn, E. (2011). *Ondersteuning en certificering van digitaal leren voor laagopgeleiden: Kaders voor een digitale leer- en oefenomgeving*. 's- Hertogenbosch: Artéduc.

De Greef, M., Segers, M. & Ipektzidou, E. (2019). *Eindevaluatie landelijke imple- mentatie taaltrajecten Taal voor het Leven door Stichting Lezen & Schrijven op het gebied van sociale inclusie en leesvaardigheid (inclusief benchmark) Periode september 2015 - juli 2018*. Maastricht: Maastrichto universitetas.

De Greef, M., Segers, M. & Nijhuis, J. (2015). *Impactonderzoek trajecten Taal voor Thuis door Stichting Lezen & Schrijven op het gebied van ouderbetrokkenheid, sociale inclusie en taalvaardigheid*. Maastricht: Maastrichto universitetas.

De Greef, M., Segers, M., & Verté, D. (2012). Pažeidžiamiesiems suaugusiesiems skirtų mokymo programų poveikio socialinei įtraukčiai kaip tęstinio mokymo dalies supratimas. *Studies in Continuing Education*, 34(3), p. 357-380.

Droogmans, A., Jordens, K. & Maes, C. (2016). *Op zoek naar een inburgeringstrategie dat klikt. Onderzoek naar digitale geletterdheid bij laaggeletterde anderstalige nieuwkomers*. Antwerpen: Steunpunt Inburgering en Integratie.

Gökmen, S. (2009). *Mokymosi bendradarbiaujant poveikis mokymosi rezultatams ir reakcijai į mokymąsi kvalifikacijos kėlimo kursuose*. Ankara: Artimųjų Rytų technikos universitetas.

Guldmond, H. (1994). *Van de kikker en de vijver. Groepseffecten op individuele leerprestaties*. Leuven / Apeldoorn: Garant.

Kilpi-Jakonen, E., Vono de Vilhena, D. & Blossfeld, H-P. (2015). Suaugusiųjų mokymasis ir socialinė nelygybė: Ar tai yra lygiavertiškumo procesai, ar susikaupusios nepalankios sąlygos? *International Review of Education*, 61, p. 529 - 546.

Kinkhorst, G.F. (2010). Didactische ontwerpregels voor reflectieonderwijs. *OnderwijsInnovatie*, 8(1), p. 17-25.

Kostons, D., Donker, A.S., & Opendakker, M.C. (2014). *Zelfgestuurd leren in de onderwijspraktijk*. Groningen: GION/Rijksuniversiteit Groningen.

Låg, T. & Sæle, R.G. (2019). Ar apversta klasė pagerina studentų mokymąsi ir pasitenkinimą? A Systematic Review and Meta-Analysis. *AERA Open* 5(3), p. 1-17.

Marzano, R.J., Pickering, D.J. & Pollock, J.E. (2001). *Classroom Instruction That Works (Veiksmingas mokymas klasėje): (anglų k.): Research-Based Strategies for Increasing Student Achievement*. Alexandria, VA: ASCD.

McDonough, S.K. (2001). Promoting Self-Regulation in Foreign Language Learners (Užsienio kalbų besimokančiųjų savireguliacijos skatinimas). *The Clearing House* 74(6), p. 323-326.

Mezirow, J. (1997). Transformacinis mokymasis: J.: Transformuojantis ugdymas: teorija ir praktika (Theory to Practice). In: *Transformatyvusis mokymasis veikloje: įžvalgos iš praktikos. Naujos suaugusiųjų ir tęstinio mokymo kryptys*, 74, p. 5 - 12.

Michaelsen, L.K. & Sweet, M. (2011). Team-Based Learning. *New Directions for Teaching and Learning*, 128, p. 41-51.

Moghaddam, A.S. & Heidari, F. (2018). The Impact of Cooperative Learning on EFL Learners (Mokymosi bendradarbiaujant poveikis EFL besimokantiesiems). *International Conference on Research and Innovation in Science, Engineering & Technology*, p. 522-529.

O'Neill, S. & Thomson, M.M. (2013). Parama žemos kvalifikacijos suaugusiųjų besimokančiųjų akademiniam atkaklumui. *British Journal of Learning Support*, 28(4), p. 162-172.

Obitube, K.F.O., Mbah, B.M. & Babarinde, O. (2020). Audio-lingvistinių ir TPR metodų poveikis mokant Igbo L2 besimokančiuosius. *Southern African Linguistics and Applied Language Studies* 38(1), p. 16-26.

Ruland, J.P. & Ahern, N.R. (2007). Transforming Student Perspectives Through Reflective Writing (Mokinių požiūrio transformavimas per refleksyvųjį rašymą). *Nurse Educator* 32(2), p. 81-88.

Taylor, E. (2000). Fostering Mezirow's Transformative Learning Theory in the Adult

Švietimo klasė: Kritisė apžvalga. *Canadian Journal for the Study of Adult Education* 14(2), p. 1 - 28.

Van Alten, D.C.D., Phielix, C., Janssen, J. & Kester, L. (2019). Klasės apvertimo poveikis mokymosi rezultatams ir pasitenkinimui: A meta-analizė. *Educational Research review*, p.1 -18.

Van der Vegt, A. (2022). *Stap voor stap op weg naar zelfregulatie*. Onderwijskennis.nl (NRO). Žiūrėta: 2024-11-27. <www.onderwijskennis.nl/node/2257>.

Van der Vegt, A.L., Kieft, M. & Bikkers, H. (2019). *Differentiatie in de klas: Wat werkt?* Den Haag: NRO Kennisrotonde.

Vermeersch, L. & Vandenbroucke, A. (2010). Het leren zoals het is... bij volwassenen met een geletterdheidsrisico. Leuven: Katholieke Universiteit Leuven.

Vorhaus, J., Litster, J., Frearson, M. & Johnson, S. (2011). *Research Paper Number 61: Review of Research and Evaluation on Improving Adult Literacy and Numeracy Skills (61. Mokslinis dokumentas Nr. 61: Suaugusiųjų raštingumo ir skaičiavimo įgūdžių gerinimo mokslinių tyrimų ir vertinimo apžvalga)*. Londonas: BIS: Verslo, inovacijų ir įgūdžių departamentas.

Zulpan (2018). Total Physical Response (TPR) (Bendras fizinis atsakas): It's Effect on Students' Achievement in Reading Procedure Tekst. *Journal of English Educators Society* 3(2), p. 205-214.

Kolofonas

Leidinio pavadinimas

Mokymosi modelis „Persikvalifikavimo laboratorija“
Europos perkvalifikavimo laboratorijos modelis

Autoriai

Mieke de Haan, Maurice de Greef, Daniela Grignoli ir
Margherita Di Paolo

Paskelbimo data

2025 m. liepos mėn.

Dizainas

Mevrouw van Mulken

© 2025 RESCALE konsorciumas. Konsorciumo partneriai: Vrije Universiteit Brussel - CESI: Centar za Edukaciju Savjetovanje i Istrazivanje - Spectrigon B.V. - Helsingin Kaupunki - Progress Consult Dan - Magyar Fejlesztési Tanácsado Korlatolt Felelősségű Társaság - Università degli Studi del Molise - Lietuvos švietimo ir mokslo profesinė sąjunga

Co-funded by
the European Union

Finansuoja Europos Sąjunga. Tačiau išsakyti požiūriai ir nuomonės yra tik autoriaus (-ių) ir nebūtinai atspindi Europos Sąjungos ar Europos švietimo ir kultūros vykdomosios įstaigos (EACEA) požiūrį ir nuomonę. Nei Europos Sąjunga, nei paramą teikianti institucija negali būti už jas atsakingos.

